

Nieuwsbrief augustus

2026

Met oa:

Berken-eikenbroekbos

**Jonge slechtvalk dood
gevonden in Amersfoort**

Oeverzwaluwtelling Maas 2026

Beleef de natuur

Inhoud

Wekom aan onze nieuwe leden	2
Agenda augustus.....	3
Berken-eikenbroekbos	4
Excursie naar Zons, Duitsland.....	7
Jonge Slechtvalk dood gevonden in Amersfoort.....	12
Warme zomernacht.....	15
Oeverzwaluwtelling Maas 2026.....	17
Contactpersonen bestuur en werkgroepen	19
Wat is het IVN?	20

Wekom aan onze nieuwe leden

Renee Beurskens	Venlo
Silvia Leenen	Bergen

Agenda augustus

- 02 – Dagvlindermonitoring Stalberg
- 07 – Nachtvlindermonitoring, Dorperheide, Rodedijk 15
- 09 – Dagvlindermonitoring Vreewater
- 14 – Nachtvlindermonitoring Heerenvenweg, in de bocht bij picknickbank
- 16 – Dagvlindermonitoring Stalberg
- 21 – Nachtvlindermonitoring Jagersrust
- 23 – Dagvlindermonitoring Vreewater
- 28 – Nachtvlindermonitoring Putterweg Velden (Camilia)
- 30 – Dagvlindermonitoring Stalberg

Berken-eikenbroekbos

Dit zijn oude, goed ontwikkelde bossen op droge, voedselarme en zure zand(leem)grond. Zoals te vinden is rondom pannenkoekhuis Jagersrust aan de Straelseweg tussen Velden en Straelen. Dit vegetatie type staat gewaardeerd als 'biologisch zeer waardevol'.

Om dit bos te beschermen tegen vernieling is er een smokkelpad aangelegd voor kinderen om de natuur te beleven door te klauteren en te klimmen, zonder de natuur schade toe te brengen. In de afgelopen 10 jaar is zijn er diverse biotopen en een boschool aangelegd voor natuureducatie door IVN Natuurgidsen.

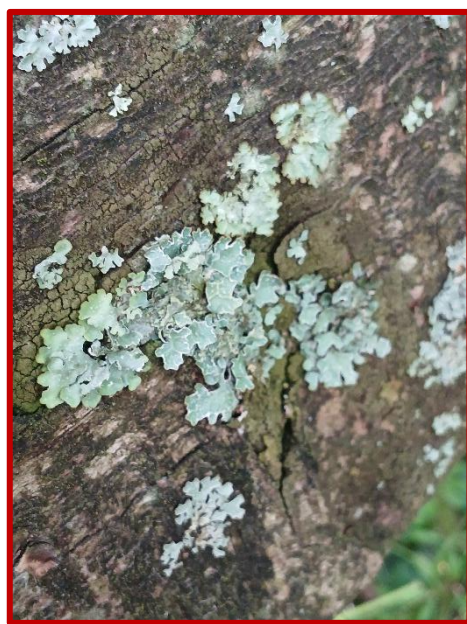
Van nature is dit bos een zomereik verband op zandgronden. Op de foto zie je een omgevallen boom die door de jaren is verteerd door kevers e.a insecten. Deze vormt daardoor een verse bosbodem voor nieuw leven.

Dit type bos is van nature soortenarm en kent een eenvoudige structuur; met een duidelijke maar in hoogte beperkte boomlaag, overwegend bestaand uit zomereik en ruwe berk. De struiklaag is meestal ijl; uitsluitend sporkehout komt met enige regelmaat voor. Wilde lijsterbes komt daar minder voor. In de kruidlaag vallen de blauwe bosbes op. (tekst: Wikipedia)

Echter, door de zure regen is bosbes zo goed als verdwenen en vervangen door zwarte braam. In de vochtige delen vind je voornamelijk het pijpestrootje als het meest dominante gras in de kruidlaag. In goed ontwikkelde vormen van berken- eikenbos kunnen microgemeenschappen voorkomen, zoals bekermos.

Op de foto zie je Bosschildmos op een bank, dat inmiddels bijna 10 jaar langs het smokkelpad staat.

Korstmossen zijn indicatoren voor de luchtkwaliteit. Ze bestaan uit een symbiotische relatie tussen schimmels en algen en groeien op een niet al te zure schors.

Dit bostype is arm aan gewervelde diersoorten. Een belangrijke grazer is de ree.

In poeltjes wonen heikikker, gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander. De zwarte braam is een zeer geschikt biotoop gebleken voor de boomkikker. De boomkikker is vanuit de omringende vennen binnen gekomen en heeft zich voortgeplant, zodat je ze nu regelmatig op de bladeren van de braamstruik ziet zitten in de zon.

De voornaamste reptielen zijn de zandhagedis en levendbarende hagedis.

Door de afwezigheid van grote grazers is de bosstructuur afwijkend van die in vele andere Europese landen. Echter, in dit bos aan de Straelseweg is de invloed door de mens onmiskenbaar.

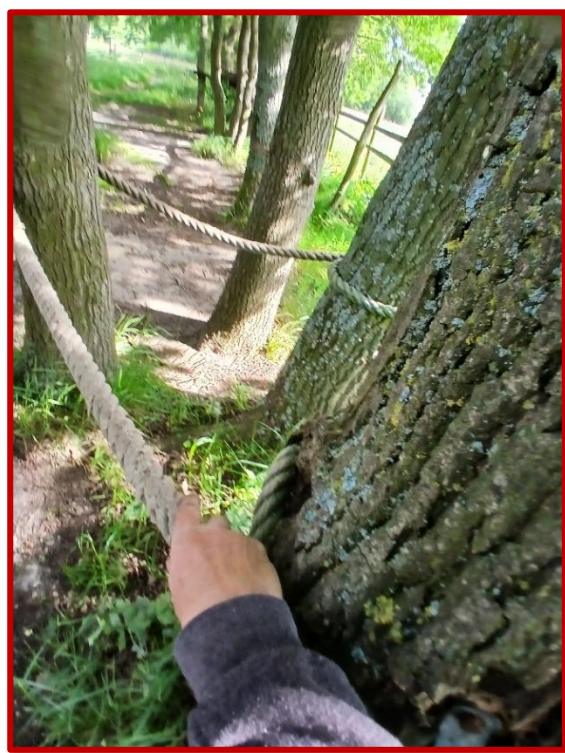

Waar eens een paardenwei lag is nu een insectenoase. Door de aanplant van diverse struiken, planten en het inzaaien van wilde bloemen. Voor de kinderen is een pad aangelegd met omgevallen bomen om op te klimmen en wilgentenen hutten om in te schuilen.

Voor de insecten, reptielen en amfibieën zijn nesten e/o schuilplaatsen aangelegd.

De kinderen kunnen in de bomen klimmen door middel van een parcours van touwen.

Zo hebben mensen dit oude, goed ontwikkelde bos een nieuw leven gegeven met meer biodiversiteit en natuureducatie over de bewoners van dit bos.

Foto's: Annet Weijkamp – verhalenverteller over bos- en natuurbeheer

Excursie naar Zons, Duitsland

Op 30 mei gingen zo'n 25 personen van IVN Maasduinen en 20 van IVN Steilrand met de bus naar Zons, tussen Düsseldorf en Keulen.

De excursie bestond uit natuur en cultuur, verdeeld over 4 onderdelen:

- Rondwandeling door de middeleeuwse stad Zons
- Wandeling langs de grindoever van de Rijn en het ooibos
- Wandeling door Urdenbacher Kampe, langs een oude Rijnarm
- Bezoek aan het park van Schloss Benrath

We krijgen een rondleiding door Zons door een gids van de plaatselijke VVV. Het gebied van de Stadt Zons is al minstens 2500 jaar bewoond, destijds door de Kelten. Toen er een Romeinse nederzetting bij Dormagen kwam, zouden de Kelten gezegd hebben : " Dieses Land gehört zu ons", wat daarna verbasterd is naar "Zons", aldus het verhaal van onze gids.

Voor de stadspoort staat een beeld van Aartsbisschop Friedrich, die Zons moest besturen op 20-jarige leeftijd, met een flink geld te kort. Sint Peter gaf hem tijdens gebed een stadssleutel, wat Friedrich als teken opvatte en waarna hij van het dorp een ommuurde vestiging maakte. In 1372 ging hij bij Zons tol heffen voor de Rijn (daarvoor gebeurde dat bij Neuss) en zo kreeg Zons geld om de schulden af te lossen. Maria wordt overal vereerd in Zons, op diverse muren zijn afbeeldingen te vinden en in de kerk staat haar altaar vol witte bloemen. De stadsmuur lag ooit tegen de Rijn aan. De stad is meermaals overstroomd, maar er is een paar honderd meter verderop een dijk gebouwd, waardoor er hooiland is ontstaan. Het hooi uit Zons is bekend in de regio, als 1 van de 3 bijzonderheden van deze streek. We lopen buitenom over het jachtpad, waar vroeger paarden de boten stroomopwaarts trokken (stroomafwaarts ging vrijwel vanzelf). Op de muur zijn nog 3 ringen zichtbaar, waar de schepen ooit hun touwen aan vastbonden.

De muur aan de zijde van Keulen is extra mooi gemaakt, tussen de zwarte basalt stenen zitten witte stenen uit het zeven gebergte. Zons heeft al heel lang een veerpont, omdat men voor trouwen, doop etc. naar de kerk aan de andere kant van de Rijn moest. Na een pauze met Kaffee und Kuchen, maken wij graag van dit pont gebruik om naar het gebied aan de overkant te gaan.

Olaf is vanaf nu onze gids, hij neemt ons mee door het grootste overstromd natuurgebied van de Rijn. We lopen langs de oever van de Rijn, over een kiezel strand. Dit creëert een middellandse zee klimaat. We komen diverse kruiden tegen die tegen hitte kunnen. Er groeien 3 soorten kruipende ganzeriken met gele bloemen (Potentilla, behoord tot de rozenfamilie): Vijfvingerkruid, Zilverschoon en Viltganzerik. De laatste twee zijn zilverkleurig aan de onderkant van het blad: dit reflecteert het zonlicht van kiezels en beschermt zo de bladmondjes aan de onderkant. Olaf wijst ons op Heksenmelk, een wolfsmelk soort, met giftig sap, vroeger gebruikt om ongewenste dieren te vergiften.

We buigen af en gaan het zachthout Ooibos in, met bomen zoals Zwarte Els, Populier, en Schietwilg, die wel 5-6 maanden onder water kunnen staan. Het hout is zacht en buigzaam, zodat het met de stroming van de rivier mee kan bewegen. Op de Schietwilg zien we 2 soorten gallen (vergroeiing van de boom om een galwesp ei heen) met heel verschillend uiterlijk. Verder van de Rijn af komen we in het hardhout ooibos, met bomen zoals Haagbeuk, Eik. Deze kunnen maximaal 6 weken onderwater staan en hebben minder buigzaam hout. Hier zien we weer andere kruiden, onder andere Gevlekte scheerling, erg giftig. Socrates moest een gifbeker vol met dit sap drinken. Gevlekte Longkruid, wat alleen Rechtsrheinisch te vinden is (deze plant heeft witte vlekken op zijn blad, lijkt op longblaasjes. Daarom werd het in de middeleeuwen als medicijn voor long en ademhalingsproblemen gebruikt. Het blad is behaard: hij hoort tot de ruwbladigen familie. De beharing biedt bescherming tegen vraat, o.a. door slakken. Voor Daslook en Gevlekte Dovenetel geldt hetzelfde.

Onze wandeling eindigt bij een oude romeinse vesting, nu een boerderij en museum. Een deel van de ommuring bevat nog romeinse stenen. Langs de Limes, de romeinse grens aan de Rijn liggen overal verdedigingsplaatsen. Ze werden allemaal west van de Rijn gebouwd, maar omdat de rivier zich verplaatste doordat de meander afgekort werd ligt deze vesting als enige nu aan de oostkant van de Rijn.

Na een korte lunchpauze wandelen we verder. Allereerst door hooilanden. In het voorjaar groeien hier veel pinksterbloemen, helaas zijn we een paar weken te laat. Het hele gebied is bloemrijk en insecten rijk. We zien wel diverse andere planten: Gewone berenklauw, Grote Pimpernel, Kranskarwei, Moeraswolfsmelk (zeldzaam), Hop, Valeriaan, Maretak. In het najaar groeit hier Herfsttijloos, maar daarvoor zijn we weer te vroeg hier. Verderop komen we bij de oude meander en een beek, ons pad loopt er tussendoor. Het pad is rond 1930 aangelegd in de hoop dat er meer gras voor hooi kwam, maar doordat het vaak onderloopt en te vochtig is groeit er vooral zegge, wat niet geschikt is als diervoer. We zien een vogelkers, grotendeels ingepakt met spinsels van de stippelmot. Het spinsel is groot en schrikt daardoor af en geeft zo bescherming tegen roofdieren. De boom is behoorlijk kaal gevreten, maar dat komt goed vertelt Olaf. Bomen lopen na eind juni nog een keer uit, dit heet Sintjansloot. Langs de rand van het gebied zijn divers sporen van de naastgelegen woonwijk te vinden. Er zijn veel exoten, zoals verwilderde schildpadden. Over een groot stuk groeit Sachalinse Duizendknoop. Deze is familie van de Japanse Duizendknoop, is hoger en heeft een 3x groter blad. Hun wortels blijven groeien, ook na maaien. Deze soorten zijn invasief. Ergens rond 1890 heeft deze plant nog een prijs gekregen omdat hij zo geschikt is voor een onderhoudsvrije grote tuin. Nu heeft men toch een andere kijk op deze invasie exoot. We zien ook paddenstoelen, de Zwavelzwam, die eetbaar is en de bijnaam Boskip heeft. Op een omgevallen boom in het water zit Tijgerhaaiplaat. Vogels zijn er ook talrijk: Blauwe reigers, Zwanen, Aalscholvers, een Canadeese gans met jongen. Bijzonder is de Cazarca, deze gans is lichtbruin van onder met een witte kop. De gans is uitheems, hij is waarschijnlijk blijven hangen tijdens de trek.

Op een nestpaal zien we Ooievaarkuikens. Olaf vertelt dat ooievaars een kuiken uit nest gooien als er te weinig eten is. De kuikens zitten nu vol in de zon, dat is volgens Olaf geen probleem, maar regen kan wel een probleem zijn, dan koelen ze te veel af, dat is de grootste sterfte oorzaak van ooievaarskuikens. Naast vogels zien we ook nog beverratten (Nutria in de Duits), in Duitsland zijn ze geliefd, maar in Nederland is men er minder blij mee omdat ze dijken kunnen ondergraven. We zien 1 citroentje, de enige vlinder vandaag, wat erg weinig is voor een bloemenrijk gebied.

De bus wacht ons op en zet ons een paar kilometer verderop weer af aan de achterkant van het park van Schloss Benrath. Dit is een barok park uit de 17e eeuw. Een belangrijk doel van de aanleg was de jacht in de uiterwaarden. Het park toont de macht van de eigenaar. Er lopen diverse lange rechte lanen vanaf het paleis door het park. De bomen en heggen aan de zijkant zijn strak en recht, om te laten zien dat de eigenaar macht heeft over de natuur. Daartussen zitten wel natuurlijke stukken beek en bossen (bosketten genaamd), zodat dit park ook een natuurmonument is. We lopen over een ovaal plein met gesnoeide Lindes, dit was ooit een paardendrafbaan. Halverwege de spiegelvijver slaan we rechtsaf waar een Potage is, een ommuurde moestuin. Er staat een afwisseling van bloemen en groenten, zoals dat vroeger normaal was. We zien onder andere: rabarber, daslook, tuinbonen, artisjok, vijg. Perzikbomen staan tegen de zuidmuur. Verderop is het paleis, met een grote vijver aan de voorkant en aan de zijkanten een Franse en een Engelse tuin. Hier komt de bus ons ophalen en eindigt de excursie.

Tekst: Mathilde Van Lieshout, Foto's Henny Martens

Jonge Slechtvalk dood gevonden in Amersfoort.

Op dinsdag 21 juli kreeg ik een mailtje van iemand van het Slechtvalkenteam Amersfoort OLV-toren. Men had een jonge Slechtvalk gevonden die dood bij het tankstation lag aan de Rondweg Oost in Amersfoort en die daar was opgehaald door de Dierenambulance. De vogel was geringd en op de ring stond OLA. Bleek dat het een van de Slechtvalken was die dit voorjaar, met medewerking van enkele leden van onze vogelwerkgroep, geringd zijn door Peter van Geneijgen van de Werkgroep Roofvogels Nederland op de St Martinus Basiliek in Venlo.

OLA, een vrouwtje, bleek dus 105 km verderop aan haar einde te zijn gekomen!

Zeer jammer natuurlijk, maar zo is de natuur nu eenmaal. Slechts 30% van alle jonge roofvogels overleeft hun eerste levensjaar. Foto's zijn van de Dierenambulance Amersfoort.

Hier nog een foto van OLA in betere tijden.

Theo Lommen

Warme zomernacht

Het komt wel eens voor dat je tijdens die warme zomermaanden moeite hebt met in slaap komen, dus wat doe je dan? Ik ben opgestaan om 04.45 en neem dan mijn verrekijker mee. Er is dan bijna niemand op straat behalve twee jonge meiden op de fiets. Ik ga dan richting het Kraneveld en van daaruit het bos in richting het Zwarte water. Lekker even uitgerust op een bankje gezeten waar je een mooi uitzicht hebt over de opkomende zon en het landschap. Opeens zag ik daar twee reeën rustig grazen. Ik kon ze heel goed observeren.

Toen ik terug liep hoorde ik twee knallen kort achter elkaar. Ik schrok me enorm en ben terug gelopen, maar gelukkig waren ze er allebei nog. Maar waar die knallen vandaan kwamen heb ik niet kunnen ontdekken, helaas.

De foto's zijn niet echt helder via mijn mobiel, maar toch bijzonder.

Gerda Cremers.

Oeverzwaluwtelling Maas 2026

Op woensdag 15 juli j.l. hebben enkele leden van de vogelwerkgroep samen met Harry Cuijpers van www.natuurlijkasselt.nl het aantal nestgaten van de Oeverzwaluw geteld langs de Maas tussen Venlo en het de monding van het Geldersch Nierskanaal bij de Hamert. Deze nestgaten worden geteld vanaf het water vanuit een kano. Dit omdat de Oeverzwaluwen nestelen in steile oevers, zodat de nestgaten niet allemaal te tellen zijn vanaf de oever zelf.

In totaal werden er op het teltraject 455 nestgaten geteld. Vergeleken met de afgelopen drie jaar blijft het aantal nestgaten redelijk op hetzelfde peil. In 2023 en 2024 telden we 492 nestgaten. Vorig jaar kwamen we echter maar tot 235 nestgaten. Wel verplaatsen de Oeverzwaluwen zich steeds meer naar de oevers van de Maas zelf en zijn ze steeds minder aanwezig in de Hoogwatergeul in Lomm. Dit laatste komt natuurlijk doordat de werkzaamheden aan de Hoogwatergeul hun afronding naderen. Het gebied wordt op dit moment al ingericht door het Limburgs Landschap die het in beheer gaan krijgen. Langs de Maas zijn op steeds meer plekken afkalvende oevers. Dit vooral langs oevers van gronden die bij het Limburgs Landschap in beheer zijn. Op de foto zo'n oever ter hoogte van Roobeek in Arcen.

Tijdens de tocht op de Maas hebben we in totaal 61 vogelsoorten waargenomen. Enkele leuke soorten waren daarbij, zoals de Ooievaar, de Wespendif, het Vissdiefje en de Geelpootmeeuw. Mochten er leden zijn die een keer mee willen met deze telling dan laat me dat maar weten: theo.lommen@hetnet.nl. Dan neem ik voor de tocht van volgend jaar nog contact met je op.

Theo Lommen

Contactpersonen bestuur en werkgroepen

Bestuur IVN Maasduinen

Voorzitter	Ton Wetjens	06 2138 2434
Secretariaat	Annet Weijkamp	06 1518 1174
Penningmeester	Hans Billekens	06 1413 2768
Jaarprogramma	Henny Martens	06 3061 2548
Algemeen lid	Marc Vergeldt	06 4159 7904
Coördinatie werkgroepen	Mathilde van Lieshout	06 1209 6203
Ledenadministratie	Wiel Jacobs	06 3405 0216

Natuurbeheer

Rob Janse	robjanse@ziggo.nl
Henk Wennekers	
Frans Josten	
Sraar Maessen	

Natuur in de Stad

Henny Martens	06 3061 2548
---------------	--------------

Natuurpad 'Volg de Das'

Sraar Geelen	06 2219 6724
Harry van Heijster	

Speelnatuur 'Smokkelpad'

Ton Wetjens	tonwetjens70@gmail.com
-------------	--

Jeugd en basisscholen

José Wennekers	jose.wennekers@outlook.com
Henny Martens	henny.martens@hotmail.nl

Amfibieën & reptielen

Ton Wetjens	tonwetjens70@gmail.com
-------------	--

Insecten

Johan Muusers	muusers@outlook.com
---------------	--

Vlinders

Henny Martens	henny.martens@hotmail.nl
---------------	--

Vogels

Theo Lommen	theo.lommen@hetnet.nl
-------------	--

Vleermuizen

Albert Raaijmakers	lijm.raaijmakers@home.nl
--------------------	--

Zoogdieren

Ron Keijers	ronkeijers@hotmail.com
-------------	--

Biodiversiteit

Annet Weijkamp	annet.weykamp@telfort.nl
----------------	--

Planten

..._

Beheerder website

Wiel Jacobs	ivn.maasduinen@live.nl
-------------	--

Nieuwsbrief coördinatie

Wiel Jacobs	ivn.maasduinen@live.nl
-------------	--

Wat is het IVN?

Het instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid is een landelijke vereniging met plaatselijke afdelingen.

IVN Maasduinen is een afdeling met als werkgebied het noordoostelijk deel van de gemeente Venlo.

Wat wil het IVN?

Mens en Natuur zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wij als IVN verbinden mensen en natuur. We laten jong en oud beleven hoe leuk, gezond en belangrijk natuur is. Op die manier dragen wij bij aan een duurzame samenleving, individuele gezondheid en het welzijn van iedereen.

Hoe werkt een afdeling?

Alle activiteiten van IVN Maasduinen zijn vrijwilligersactiviteiten. Veel leden zijn binnen de vereniging actief. Het hart van onze vereniging zijn onze werkgroepen, daarnaast zijn ook leden actief in de natuurfotografie en met insecten. Behalve werkgroepen zijn er ook kortlopende projecten. Zoals het inventariseren van landgoederen en bedrijventerreinen op flora en fauna. Heb je belangstelling? Neem contact op en sluit je aan.

Hoe word je lid?

Geef je op via [Aanmelden - Maasduinen \(ivn.nl\)](https://www.ivn.nl/maasduinen/aanmelden)

Wat kost een lidmaatschap?

Een lidmaatschap per huishouden bedraagt:	€25,-
Een individueel lidmaatschap volwassene bedraagt	€25,-
Een individueel lidmaatschap < 18 jaar bedraagt	€2,50

De contributie dient jaarlijks in januari te worden overmaken naar onze bankrekening NL94 RABO 0153513861 op naam van IVN Maasduinen onder vermelding van 'voor- en achternaam, jaartal contributie'.

Wat ontvang je als lid?

Je kunt gratis deelnemen aan alle activiteiten binnen de afdeling. Binnen IVN kun je met korting deelnemen aan cursussen en lezingen. Je ontvangt maandelijks de nieuwsbrief van IVN Maasduinen en elk kwartaal het tijdschrift Mens en Natuur.

